

„...gyümölcsaikről ismeritek meg őket.” (Mt 7,20)

Dr. Rezi Elek hatvanötödik születésnapjára

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (KPTI) Kutatóközpontjának most megjelent kötetét a hatvanötödik életévét betöltött dr. Rezi Elek teológiai tanárnak ajánljuk. Ezzel fejezzük ki elismerésünket, nagyrabecsülésünket és köszönetünket azért a munkáért, amelyet az Anyaszentegyház szőlőskertjében végzett több mint négy évtizeden át. Munkássága egész ideje alatt az a belső igény vezérelte, hogy szolgáló életben teljes összhangban legyen a jóságos Istenbe vetett hit és az Isten jóságán tájékozódó cselekvés. A gondviselő Isten kegyessége folytán bőven akadt olyan munkaterület, amelyre nézve újra és újra végiggondolhatta, és a sajátos helyzetből fakadó gyakorlati lépések megtételével kifejezésre juttathatta, hogy ő maga miként is látja és éli meg a keresztyén hit és élet oszthatatlan egységét. Nyolcévnyi lelkipásztori munkáját harminchárom év teológiai tanári szolgálat követte, amely idő alatt tevékeny részt vállalt az Erdélyi, mai nevén a Magyar Unitárius Egyház egyházépítő és népnevelő munkájából is, magas hivatali beosztást viselve és különböző egyházi testületek tagjaként. Szolgálatát mindenekelőtt a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben kifejtett oktatói-nevelői, tudományos és intézményszervezői tevékenységére tekintve méltatjuk, felvillantva az igen gazdag életpálya egy-egy jellegzetes vonását.

Rezi Elek professzor 1986 szeptemberében kezdte el *oktatói-nevelői* munkáját az erdélyi történelmi protestáns egyházak közös lelkészképző intézetében, az akkori Egyetemi Fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézet unitárius rendszeres teológiai tanszékén. Hittant és erkölcsstant oktatót és oktat, felelősségteljes hívő életre buzdítva és nevelve hallgatóit. Hallgatói azt tanulhatták meg tőle, hogy a keresztyén ember felelőssége „nemcsak önmagáig, hanem Istenig terjed,”¹ és hogy „a vallásosságot élni kell az erkölcs követelményeinek szellemében,”² mivel a vallásosság nem köntös, amelyet ma felöltünk, és holnap levetünk. Olyan élet közeli erkölcsre van szükség – hangoztatta –, „amelyen átragyog az isteni szeretet”. Ezért a szeretet etikai elvét semmilyen vonatkozásban nem lehet mellőzni, megkerülni, vagy kibeszélni.

¹ Rezi Elek: *Megújulás. Visszatekintés tíz éves rektori szolgálatomra a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben*. Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár 2017, 66.

² Rezi Elek: *Megújulás*, 66–67.

„Ez azt jelenti, hogy vallásosságunkat erkölcsös életvitellel és erkölcsi életünket vallásosságunkkal igazoljuk.”³

Ennélfogva a morális érvelés legmeggyőzőbb támasza a cselekvő példamutatás.⁴ Azt keressük,

„[...] hogy mit és hogyan kell cselekedni, és nem azt, hogy mit és hogyan nem szabad cselekednünk.”⁵

Munkaprogramját az apostol szavaival foglalta össze: *mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg...!* (1Thessz 5,21) Vallotta és vallja, hogy mérlegelés közben „csak az evangélium mércéje lehet irányadó.”⁶ Éppen ezért hallgatói lelkére kötötte: bármit is érjenek el az életben Isten szolgálaként, Istent dicsérjék érte, maguk felől pedig így szóljanak: *Haszontalan szolgálak vagyunk, azt tettük, ami kötelességünk volt.* (Lk 17,10) Rezi Elek professzor oktatói-nevelői szolgálatában szerencsésen ötvöződik a rendszerszerű és összetett etikaoktatásra törekvő tudományos igényesség és a népnevelés területén is kiválóan alkalmazható világos és szemléletes érvelés, az elmélyült teológiai gondolkodás és az életszerű erkölcsi nevelés. Tőle tartást, eltökéltséget, céltudatoságot, önfegyelmet tanulhattak és tanulhatnak hallgatói.

Tudományos tevékenységének mutatói mindenekelőtt a folyamatosan és szép számban megjelentetett publikációi. Tíz könyvet írt, ebből nyolc szigorúan tudományos-szakmai jellegű, kettő tanulmánykötet, hat monográfia vagy egyetemi tankönyv, főként az unitárius hittan és erkölcsstan tárgyköréből. Csaknem félszáz szaktanulmánya közül fél tucatnál is több jelent meg angol nyelven nyugati emlékkötetekben, tematikus tanulmány- és konferenciakötetekben. Magyar nyelvterületen leginkább a *Keresztény Magvetőben* és a *Studiáiban*, a KPTI tudományos szakfolyóiratában publikált, de ismert és elismert a teljes magyar nyelvterületen. Kolozsvári teológiai tanulmányait követően a manchesteri Unitarian College ösztöndíjasaként mélyítette el tudását, majd doktori oklevelet szerzett a Kolozsvári Protestáns Teológián. Oktatói-nevelői munkáját asszisztensként kezdte el, innen jutott el a legmagasabb egyetemi oktatói fokozatra, és lett intézetünk professzorává. A Debreceni Református

³ Rezi Elek: *Megújulás*, 68.

⁴ Ld. Rezi Elek: A morális érvelés alternatíváinak összefüggései és különbözőségei napjainkban. In: *Studia Doctorum Theologiae Protestantis I.* 2012. *Emlékkötet a 65 éves Juhász Tamás tiszteletére.* Kiadja a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár 2012, (295–306) 304.

⁵ Rezi Elek: *Megújulás*, 68.

⁶ Uo. 69.

Hittudományi Egyetemen habilitált, majd ugyanott társtémavezetői megbírást kapott az egyetem doktori iskolájában. Azóta rendszeresen vesz részt tudományos szakbíráló bizottságokban doktori szigorlatok alkalmával.

Fontosnak tartotta, hogy tudomány-népszerűsítő írásaival szolgálja egyháza és a vallási-erkölcsi kérdések iránt nyitott erdélyi magyarság széles olvasóköreit. Gondosan ügyelt arra, hogy valós időben és hitbeli meggyőződésének hangot adva reflektáljon a mai kor politikai, gazdasági és társadalmi jelenségei kapcsán felvetődő hitelvi-erkölcsi kérdésekre. Olyan nyitottság jellemzi, amely tiszteletet tanúsít a másik értéke iránt, mindenekelőtt a beszélgetőtárs értékét, emberi méltóságát és szabadságát tartva szem előtt, és nem feltétlenül azt az értékítéletet, amelyet az illető képvisel. Megbecsüléssel fordul a hagyományozhoz, de nem érinthetetlen relikviaként fogadja, hanem alkotó módon építi be a mai valóságba. Visszautasítja az értékek özszemosásának vagy kérdésessé tételének minden kísérletét. A feltörekvő, a minden újszerű iránt teljes nyitottságot követelő, de a hagyományosat lekicsinylő és türelmetlenül elutasító szabadelvű szemlélet mértékletességet, józanságot, mindennek és mindenkinek kijáró tiszteletet tanulhat tőle, alapjában véve azt, hogy emberként egyetlen instancia, a szerető Isten előtt tartozunk végső felelősséggel.

Intézményszervezői szolgálatában is fokozott felelősségtudat vezérelte. Munkásságával a gazdag múltra visszatekintő erdélyi protestáns lelkészképzés ügyét kívánta szolgálni tehetsége és legjobb tudása szerint. A 2006-ban kezdődő és 2016-ig tartó rektori szolgálata olyan időszakra esett, amikor az intézményi akkreditációs folyamat megtorpanása miatt égetővé vált a KPTI jogi helyzetének tisztázása és stabilizálása. Ügyszeretetének és ügybuzgalmánának köszönhetően képes volt megbirkózni minden rá háruló feladattal. Tudott lelkesedni és lelkesíteni. Az intézet életét és belső működési rendjét alaposan ismerő tapasztalt munkatársát és a fiatal, tehetséges, tetterre kész tanárkollégákat megnyerte az ügynek. Kellő időben, jó érzékkel fogta össze és terelte megfelelő irányba a rendelkezésre álló emberi erőforrást, hogy a benne rejlő jelentős intellektuális potenciál révén az erdélyi protestáns lelkészképzés ügye kimozduljon válságos helyzetéből. Csapatban gondolkodott, és maga is csapatjátékosként teljesítette a rá háruló feladatot. Elkötelezett volt, következetes, kitartó, ha kellett konok az intézeti akkreditáció véghezvitelének dolgában. Ezt tekintette rektori szolgálata legfőbb céljának és legbeszédesebb megvalósításának. Tapasztalatait a *Megújulás. Visszatekintés rektori szolgálatom tíz esztendejére a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben* címmel megjelent kötetében foglalta össze. Ebben így vall:

„A szolgálat végzése közben mindig velem volt a zsolttáríró figyelmeztető üzenete: »Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába óvják azt az örök.« (Zsolt 127,1) Istennek adok hálát, hogy a gondviselő szeretetét rektori szolgálatom alatt megtapasztaltam.”⁷

A gondviselő Isten megáldotta fáradozását. Oktatói-nevelői, tudományos és intézményszervezői munkásságának elismeréseképpen 2018. május 4-én a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült. Egykori diákja és jelenlegi tanártársa így méltatta őt laudációjában:

„A Protestáns Teológiai Intézet történetében erre a tíz évre valószínűleg úgy fognak emlékezni, mint a *megújulás* esztendeire és leghosszabb rektori szolgálatra. Az, hogy 2018-ban az Erdélyi Református Egyházkerületnek, a Királyhágómelléki Református Egyházkerületnek, a Magyar Unitárius Egyháznak és a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyháznak államilag akkreditált, magyar oktatási anyanyelvű, önálló lelkészképző egyeteme van, Rezi Elek professzor fáradhatatlan munkájának (is) köszönhető. Az intézet jogi helyzetének rendezése és oktatási programjainak állami akkreditációja e tíz évre terjedő rektori szolgálat egyik legbeszédesebb eredménye.”⁸

A kötet anyagának összegyűjtését Koppándi Botond Péter, szerkesztését Adorjáni Zoltán teológiai tanár végezte. Az itt közzétett írások felölelik a teológiai tudományok szakcsoportjainak minden területét. A szerzők a saját kutatási eredményeik közlésével fejezik ki tiszteletüket és elismerésüket a kiváló szakember és intézményszervező személye és munkássága iránt. Illesse köszönet mindazokat, akik értékes írásaikkal, tanácsaikkal, szakmai, technikai és egyéb támogatással hozzájárultak e kötet megjelenéséhez.

Tisztelettel és szeretettel ajánljuk tehát ezt az emlékkötetet dr. Rezi Elek professzornak, és azt kérjük, hogy a szerető és gondviselő Isten áldja meg további életét szerettei, barátai és munkatársai közösségében.

Isten éltesse sokáig!

Kállay Dezső
rektor

⁷ Rezi Elek: *Megújulás*, 5.

⁸ Kovács Sándor: Rezi Elek laudálása. In: *Unitárius Közlöny*, 28. (88) (2018/6), (6–7) 7.